

Besluit

Besluit strekkende tot het verlenen van accreditatie aan de opleiding hbo-bachelor Docent Muziek van de Zuyd Hogeschool en tot het toekennen van het bijzonder (kwaliteits)kenmerk Orthopedagogische muziek beoefenaar

Gegevens

	Naam instelling	: Zuyd Hogeschool
datum	Naam opleiding	: hbo-bachelor Docent Muziek (240 EC)
31 maart 2017	Datum aanvraag	: 12 oktober 2016
onderwerp	Graad opleiding	: Bachelor of Education
Besluit	Variant opleiding	: voltijd
accreditatie hbo-bachelor	Afstudeerrichtingen	: Muziek in Kunsteducatie (MIK)
Docent Muziek van de Zuyd		Orthopedagogische Muziekbeoefening (OMB)
Hogeschool	Locatie opleiding	: Maastricht
(005101)	Datum goedkeuren	
uw kenmerk	panel	: 21 maart 2016
U1600654/fk/mb	Datum locatiebezoeken	: 13 en 14 april 2016
ons kenmerk	Datum visitatierapport	: mei 2016
NVAO/20170505/LL	Instellingstoets kwaliteitszorg	: ja, positief besluit van 26 april 2016
bijlagen		

2

Beoordelingskaders

Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO (Stcrt. 2014, nr 36791) en voor het bijzonder (kwaliteits)kenmerk (Stcrt. 2014, nr 36791).

Aanvullende informatie

De NVAO heeft bij e-mail van 6 februari 2017 de instelling aanvullende informatie gevraagd over het oordeel 'excellent' voor standaard 1: 'beoogde eindkwalificaties'. Bij e-mail van 2 maart 2017 heeft de NVAO de aanvullende informatie ontvangen. De NVAO heeft de aanvullende informatie in haar oordeelsvorming betrokken.

Bevindingen

De NVAO stelt vast dat in het visitatierapport en de aanvullende informatie deugdelijk en kenbaar is gemotiveerd op welke gronden het panel de kwaliteit van de opleiding 'goed' heeft bevonden en heeft geadviseerd tot toekenning van het bijzonder (kwaliteits)kenmerk Orthopedagogische muziek beoefenaar.

Advies van het visitatiepanel

Samenvatting bevindingen en overwegingen van het panel.

Pagina 2 van 8 In april 2016 is de bestaande hbo-bacheloropleiding Docent Muziek van Zuyd Hogeschool bezocht door een visitatiepanel van NQA. De voltijdse opleiding Docent Muziek kent twee afstudeerrichtingen: Muziek in Kunsteducatie (MIK) en Orthopedagogische Muziekbeoefening (OMB). Het panel beoordeelt de opleiding als goed.

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties

De opleiding ontvangt voor standaard 1 het oordeel excellent.

De opleiding Docent Muziek leidt studenten op voor de volle breedte van het onderwijsveld. Hieronder vallen het onderwijs van het basisonderwijs tot hoger beroepsonderwijs, het speciaal onderwijs, instellingen voor kunstzinnige vorming en amateurkunst, steunfuncties en onderwijsbegeleidingsdiensten. De grenzen tussen waar afgestudeerden Docent Muziek en afgestudeerden Muziek terecht komen vervaagt, waardoor studenten voorbereid moeten worden op een hybride beroepspraktijk. Verder vraagt het beroep van docent in het primair en voortgezet (speciaal) onderwijs in toenemende mate specifieke orthopedagogische en -didactische kwaliteiten. Afgestudeerden met de specialisatie OMB kunnen hieraan invulling geven.

De opleiding volgt het landelijke competentieprofiel uit de Kennisbasis docent muziek, waarin naast de bekwaamheidseisen van de Onderwijscoöperatie ook de Dublin descriptoren voor de bachelor zijn verwerkt. De opleiding heeft aanvullende competenties voor OBM geformuleerd. De profilering sluit aan bij de actuele beroepsontwikkelingen, waarvan de opleiding via haar uitstekende netwerk goed op de hoogte is.

De opleiding in Maastricht profileert zich met een brede opleiding Docent Muziek waarin studenten niet in één hoofdvak muziek worden geschoold, maar breed onderlegd raken in diverse begeleidingsinstrumenten. Met de aandacht voor de pedagogische-didactische aspecten legt de opleiding een sterke nadruk op het leraarschap.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

De opleiding ontvangt voor standaard 2 het oordeel goed.

Het curriculum bestaat uit vier samenhangende onderwijseenheden, gericht op de onderwijskundige vorming, de muziektheoretische vorming, de muzikaal-praktische vorming en de integratie van deze drie in praktijkgericht en authentieke leersituaties, waaronder stages. De opleiding besteedt veel aandacht aan pedagogiek en didactiek. Hierbij komt de zogenaamde 'tweede dimensie' goed uit de verf: docenten leggen aan studenten uit waarom zij voor een bepaalde werkvorm of didactische aanpak kiezen ('teach as you preach') en wordt een goede koppeling gemaakt tussen de vakinhoud en de vakdidactiek. Dit wordt door de studenten ook herkend en gewaardeerd.

Studenten ontwikkelen zich tot multi-instrumentalist. Ze krijgen les op twee akkoordinstrumenten (piano/toetsen en gitaar) en krijgen daarnaast les in zang. Via koorscholing/directie en het poppracticum ontwikkelen studenten de vaardigheden die ze bij het werken met groepen nodig hebben. Het programma telt negen projectweken waarin de muzikaal-artistieke ontwikkeling van studenten gestimuleerd wordt.

Stages vormen de rode draad in de opleiding. Studenten lopen wekelijks stage: in het eerste jaar een halve dag per week, in het tweede en derde jaar een dag en in het vierde jaar anderhalve dag. Studenten maken met een diversiteit aan werkgebieden kennis:

Pagina 3 van 8 basisonderwijs (onder- en bovenbouw), voortgezet onderwijs (onder- en bovenbouw), speciaal onderwijs (OMB), buitenschoolse kunsteducatie (MIK) en keuzestages voor MIK en OMB (internationale stage, kunsteducatie, zorginstellingen, jeugdhulpverlening).

In het curriculum is aandacht voor onderzoeksvaardigheden om studenten voor te bereiden op het uitvoeren van een praktijkgericht onderzoek. De opleiding onderscheidt drie elementen in onderzoekend vermogen: de onderzoekende houding, kennis uit onderzoek toepassen en zelf onderzoek doen. Onderzoek wordt niet als een afzonderlijk vakgebied aangeboden, maar maakt deel uit van bepaalde programmaonderdelen en projecten.

Om studenten voor te bereiden op het werken als zelfstandig ondernemer, besteedt de opleiding aandacht aan cultureel ondernemerschap tijdens bijvoorbeeld faculteitsbrede dagen, en ook bij curriculumonderdelen als ckv en kunst algemeen. Toch geven studenten aan behoefte aan meer training te hebben.

De opleiding heeft een goede leer- en onderwijsomgeving gecreëerd waarin studenten centraal staan. De docenten zijn prima gekwalificeerd, enthousiast, betrokken en staan voor een gezamenlijke visie. Het concept van de '2e dimensie' wordt door alle docenten gehanteerd, waarmee de opleiding haar profilering waar maakt.

Standaard 3: Toetsing

De opleiding ontvangt voor standaard 3 het oordeel goed.

De opleiding een goed toetsstelsel heeft ontwikkeld met oog voor validiteit (vier-ogenprincipe), betrouwbaarheid (inzetten interne en externe beoordelaars) en transparantie (helder toets- en beoordelingscriteria). De toetsing is de laatste jaren verschoven van prestatiegerichte toetsen naar procesgerichte, formatieve toetsen, waardoor toetsen meereen integraal onderdeel van het leerproces vormen. In de uitvoering kan de opleiding zich nog versterken door bijvoorbeeld formatieve feedback structureel vast te leggen.

De examencommissie heeft haar taken voortvarend opgepakt en is een goede sparring partner voor de opleiding, waardoor de kwaliteit van de toetsing goed gewaarborgd is.

Standaard 4: Gerealiseerde eindkwalificaties

De opleiding ontvangt voor standaard 4 het oordeel goed.

De opleiding heeft een zorgvuldige procedure ontwikkeld om na te gaan of studenten over de eindkwalificaties beschikken en het gewenste eindniveau hebben bereikt. Het panel heeft vastgesteld dat alle vijftien bestudeerde dossiers laten zien dat studenten terecht zijn afgestudeerd. Studenten laten via het afstuderen zien op de verschillende werkterreinen te zijn voorbereid, ook op de gemengde beroepspraktijk.

Aanvullende informatie met betrekking tot Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties

Het panel heeft vastgesteld dat de opleiding Docent Muziek van Zuyd Hogeschool een uitstekend doordachte visie op muzikeducatie heeft. Daarbij heeft de opleiding de competenties over het functioneren in zowel de onderwijssector als ook in de sector muzikeducatie in bredere zin op een harmonieuze wijze uitgewerkt die recht doet aan de specifieke kenmerken van beide sectoren. Deze visie is in intensieve samenwerking met het werkveld (de Adviesraad) tot stand gekomen en zorgt ook voor een draagvlak voor deze visie bij alle stakeholders. De opleiding heeft deze visie consequent en compromisloos

Pagina 4 van 8 uitgewerkt in het curriculum. Dat komt bijvoorbeeld tot uiting in de keuze voor de multi-instrument benadering (geen hoofdinstrument) en in het doceren vanuit de 'tweede dimensie', waarbij de docenten steeds hun gedrag expliciteren en onderbouwen vanuit het competentiebouwwerk.

De opleiding Docent Muziek hanteert voor de gehele opleiding het landelijk afgesproken competentieprofiel en heeft voor de specialisatie orthopedagogische muziekbeoefening (OMB) een aanvullend competentieprofiel. Het panel vindt dit een sterke keuze voor deze totaal nieuwe (ook internationaal gezien) richting. De competenties zijn afkomstig uit relevante sectoren: Bekwaam en Speciaal (2006/2014) voor de leraar speciaal onderwijs (orthopedagogische en didactische competenties) en Uitstroomprofiel Jeugdzorgwerker (2006) (competenties methodisch handelen en passende (muzikale) interventies). De opleiding heeft overtuigend aangetoond dat deze competenties aansluiten bij die van de kunstvakdocenten. Uit een promotieonderzoek zijn de determinanten van het OMB-handelen voortgekomen die in de opleiding worden gebruikt. OMB richt zich dan ook op het scheppen van een passend orthopedagogisch en –didactisch klimaat binnen de muziekeducatieve (groeps)lessen ter ondersteuning van de gehele ontwikkeling vanuit een onderwijsbevoegdheid. De disciplines werken daarmee complementair binnen scholen die vallen onder de wet op de Expertisecentra en (jeugd)hulpverlening.

Het panel heeft veel waardering voor het pionierswerk bij OMB en de samenwerking met de Universiteit van Maastricht. De sterke betrokkenheid van studenten en docenten geeft deze specialisatie en daarmee de gehele opleiding een volstrekt ander karakter dan de collega-opleidingen en kan daarmee als een voorbeeld worden beschouwd.

De internationale inbedding vloeit voort uit de locatie van de opleiding, waardoor studenten voor hun stages niet alleen in Nederland terecht kunnen. Om van de regionale beperking een uitdaging te maken heeft de opleiding een verkorte Engelstalige opleidingsvariant 'docent intensief' ontworpen. Verder deelt de opleiding haar expertise met opleidingen in binnen- en buitenland, bijvoorbeeld voor de vorming van de minor Orthopedagogisch Muziekdocent bij ArtEZ in 2011. Zij werkt samen met het Lemmensinstituut in Leuven voor een nascholingsaanbod OMB in Vlaanderen. Waar mogelijk zoekt de opleiding samenwerking met andere nationale en internationale organisaties, zoals Music in ME (Middle East), Musicians without Borders, organisaties voor jeugdpsychiatrie en jeugdidentiteit.

Het panel is van mening dat de opleiding met haar visie, uitwerking van de competenties en de specialisatie OMB een voorbeeld voor andere opleidingen kan zijn, zowel in binnen –als in buitenland. De eindkwalificaties zijn uitstekend uitgewerkt en het handelen van de OMB'er heeft een wetenschappelijk onderbouwing. Het panel prijst de opleiding voor haar open attitude waardoor andere opleidingen gebruik van haar kennis en ervaringen kunnen maken.

Advies van het visitatiepanel met betrekking tot het bijzonder kwaliteitskenmerk
Bijzonder (kwaliteits)kenmerk: Orthopedagogische muziekbeoefening

Criterium 1: Onderscheidend karakter

De opleiding voldoet aan criterium 1.

Hoewel andere docentenopleidingen Muziek ook aandacht besteden aan leer- en opvoedingsproblemen in de muziekles, is de specialisatie zoals die in Maastricht is

Pagina 5 van 8 vormgegeven, uniek in Nederland. De inhoud van het curriculum is gericht op specifieke vereisten, kwalificaties en vraagstukken uit het (voortgezet) speciaal onderwijs en (jeugd)hulpverlening. De opleidingen Creatief therapeut en Muziektherapeut leiden op voor therapeutisch handelen vanuit een BIG- registratie. De specialisatie OMB richt zich op het scheppen van een passend orthopedagogisch en -didactisch klimaat binnen de muziekeducatieve (groeps)lessen ter ondersteuning van de algehele ontwikkeling vanuit een onderwijsbevoegdheid. De disciplines werken daarmee complementair binnen scholen.

Criterion 2: Eindkwalificaties, programma, toetsing en realisatie van het niveau

De opleiding voldoet aan criterium 2.

De specialisatie OMB gaat uit van het landelijke competentieprofiel voor kunstvakdocenten en aanvullende competenties uit de domeinen leraar speciaal onderwijs en jeugdzorgwerker. In het programma is het karakter van de specialisatie zichtbaar in met name het derde en vierde jaar in vakdidactiek, psychopathologie en methodiek OMB. De studenten volgen stages in het speciaal onderwijs. De casuïstiek bij orthopedagogiek en methodiek OMB is ontleend aan de ervaringen van studenten in de specialisatiestages. De intervisie in het vierde jaar biedt de student feedback op het orthopedagogisch en -didactisch handelen.

Studenten krijgen les van gespecialiseerde docenten met ervaring in het werkveld en/of wetenschappelijke onderzoekservaring.

De toetsing kent een aantal specifieke OMB-toetsen, zoals de presentatie begeleidingsplan/casus (orthopedagogiek en methodiek OMB) en de simulatietoets multidisciplinair overleg. Uit de afstudeerdossiers blijkt dat afstudeeronderzoeken en afstudeerproducten van bachelorniveau zijn. De producten voldoen niet alleen aan het competentieprofiel voor de kunstvakdocenten, maar laat ook de verbijzondering zien vanuit de profielen voor speciaal onderwijs en jeugdhulpverlening.

Criterion 3: Het belang van het bijzondere kenmerk

De opleiding voldoet aan criterium 3.

De OMB-methodiek blijkt transformeerbaar naar andere kunstdisciplines, bijvoorbeeld naar de docentenopleiding Beeldende Kunst en Vormgeving. De relevantie van de specialisatie voor het werkveld blijkt groot te zijn. Actuele ontwikkelingen zoals Passend Onderwijs vragen specifieke deskundigheid van docenten, ook van muziekdocenten.

De verbinding met de Universiteit Maastricht en het lectoraat KenVak biedt de opleiding de mogelijkheid het kennisdomein verder te ontwikkelen en te verankeren in het domein muziekeducatie.

Pagina 6 van 8 **Besluit**

Ingevolge het bepaalde in artikel 5a.10, derde lid, van de WHW heeft de NVAO het college van bestuur van de Zuyd Hogeschool te Heerlen in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze op het voornemen tot besluit van 6 maart 2017 naar voren te brengen. Bij e-mail van 13 maart 2017 heeft het college van bestuur ingestemd met het voornemen tot besluit.

De NVAO besluit accreditatie te verlenen aan de hbo-bachelor Docent Muziek (240 EC; variant: voltijd; locatie: Maastricht) van de Zuyd Hogeschool te Heerlen. De opleiding kent de afstudeerrichtingen Muziek in Kunsteducatie en Orthopedagogische Muziekbeoefening. De NVAO besluit tot het toekennen van het bijzonder (kwaliteits)kenmerk "Orthopedagogische muziek beoefenaar" aan de opleiding hbo-bachelor Docent Muziek van de Zuyd Hogeschool te Heerlen. De NVAO beoordeelt de kwaliteit van de opleiding als goed.

Dit besluit treedt in werking op 31 maart 2017 en is van kracht tot en met 30 maart 2023.

Den Haag, 31 maart 2017

De NVAO
Voor deze:

A handwritten signature in blue ink, consisting of a large, stylized 'R' followed by a horizontal line that extends to the right and then curves back up to cross the 'R'.

R.P. Zevenbergen
(bestuurder)

Tegen dit besluit kan op grond van het bepaalde in de Algemene wet bestuursrecht door een belanghebbende bezwaar worden gemaakt bij de NVAO. De termijn voor het indienen van bezwaar bedraagt zes weken.

Onderwerp	Standaard	Beoordeling door het panel
1. Beoogde eindkwalificaties	De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.	Excellent
2. Onderwijsleeromgeving	Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.	Goed
3. Toetsing	De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.	Goed
4. Gerealiseerde eindkwalificaties	De opleiding toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.	Goed
Eindoordeel		Goed

Onderwerp	Standaard	Beoordeling door het panel
		Voltijd
7. Bijzonder (kwaliteits)kenmerk Orthopedagogische muziek beoefenaar	Onderscheidend karakter	voldoet
	Concretisering	voldoet
	Relevantie	voldoet
Beoordeling BKK	Eindoordeel	voldoet

- ing. R. Ploeg, (voorzitter) is opleidingshoofd, kerndocent, docent methodiekdidactiek, ensemble- en gitaarbegeleiding en arrangeren bij de hbo-bacheloropleiding Docent Muziek aan Hogeschool Leiden;
- dr. P.J. Teune, (lid) is tot 2015 werkzaam geweest als consultant curriculum ontwikkeling bij Fontys Hogescholen;
- M.J.L. Reinders, (lid) is docent zang, docent methodiek, didactiek, zang en coördinator van de opleiding Docent Muziek bij het Conservatorium ArtEZ, hogeschool voor de kunsten, locatie Enschede, en eigenaar van Studio Twang;
- A. Hilbers, (student-lid) volgt de wo (pre-) master muziekwetenschap in deeltijd aan Universiteit Utrecht, nadat hij in 2015 met goed gevolg de opleiding Docent Muziek bij het Prins Claus Conservatorium (Hanzehogeschool) Groningen heeft afgerond.

Het panel werd ondersteund door drs. P. Göbel, secretaris (gecertificeerd).